

POSTANOWIENIE

27 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 27 marca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku E.S.
z udziałem D.O. - następcy prawnego D.O.1
oraz A.S., P.S., A.S.1, L.S. i P.S.1
o zasiedzenie nieruchomości,
na skutek skargi kasacyjnej E.S.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim
z 5 października 2023 r., V Ca 295/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 5 października 2023 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim, po rozpoznaniu sprawy w następstwie apelacji uczestnika D.O.1, zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w Słubicach z dnia 24 marca 2023 r. w ten sposób, że oddalił wniosek o zasiedzenie, i co do kosztów (punkt I) oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego (punkt II).

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, wnioskodawczyni wskazała przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15, niepubl.; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, niepubl.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, niepubl.; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16, niepubl.; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, niepubl.; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, niepubl.; z 5 października 2018 r., V CSK 168/18, niepubl.).

Skarżąca nie wykazała, by zaskarżone postanowienie było dotknięte tego rodzaju nieprawidłowościami.

Zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Ze względu na tę regulację zarzuty naruszenia art. 233 § 1 i 2 k.p.c. nie mogą być w ogóle podstawą skargi kasacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 listopada 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006, Nr 4, poz. 76; oraz wyroki: z 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06, niepubl.; z 8 maja 2008 r., V CSK 579/07, niepubl.; z 16 listopada 2012 r., III CSK 73/12, niepubl.; z 14 lutego 2013 r., II CSK 292/12, niepubl., z 23 czerwca 2016 r., V CSK 536/15, niepubl.; z 13 kwietnia 2017 r., I CSK 93/17, niepubl.). W postępowaniu kasacyjnym pominięciu podlegają również zarzuty naruszenia innych przepisów w takim zakresie, w jakim są one umotywowane wadliwą oceną dowodów, niespełniającą wymagań wynikających z art. 233 § 1 k.p.c. (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 19 września 2018 r., I CSK 579/17, niepubl.). Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wyłącza od kontroli kasacyjnej również prawidłowość stosowania art. 231 k.p.c. (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 października 2024 r., I CSK 3075/23, niepubl.). Argumentacja wniosku w części, w jakiej zmierzała do podważenia dokonanej przez Sąd Apelacyjny oceny dowodów i zastosowanego domniemania faktycznego, nie mogła zatem przemawiać za oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej.

Skarżąca słusznie wskazuje, że obowiązkiem Sądu drugiej instancji, zgodnie z art. 382 k.p.c., jest rozważenie i wzięcie pod uwagę całości materiału dowodowego sprawy. Z przepisu tego nie wynika jednak obowiązek odniesienia się do każdego przeprowadzonego w sprawie dowodu. Z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wynika dostatecznie, jakie przyczyny zaważyły na przyjęciu przez Sąd Okręgowy za wiarygodne zeznań konkretnych świadków i uznaniu za podstawę ustaleń faktycznych twierdzeń, które wiązały ewentualny moment objęcia w posiadanie samoistne nieruchomości przez wnioskodawczynię i jej męża z okresem powodzi z 1997 r. Z uzasadnienia tego orzeczenia wynika również, że Sąd Okręgowy ustalił, iż po dacie przyjętej przez Sąd pierwszej instancji za datę objęcia nieruchomości w posiadanie samoistne przez wnioskodawczynię i jej męża (1 stycznia 1992 r.) z nieruchomości korzystała nadal matka apelującego

uczestnika. Uwzględniając tę okoliczność, o oczywistej zasadności skargi nie może świadczyć podniesiony przez skarżącą zarzut - oparty na zarzucie nieprawidłowej oceny dowodów - że Sąd Okręgowy oparł się jedynie na części materiału dowodowego i dokonał jego tendencyjnej i jednostronnej oceny, pomijając zeznania wskazanych przez skarżącą świadków, z których wynikać miało, że do objęcia w posiadanie nieruchomości przez skarżącą i jej męża doszło już w 1990 r.

Wniosku o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie uzasadnia również oparcie orzeczenia także na złożonych do akt sprawy przez uczestnika kserokopiach. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że powołane przez stronę dowody z niepoświadczonych kserokopii nie stanowią wprawdzie dowodów z dokumentów, o których mowa w art. 244 i art. 245 k.p.c., nie są jednak pozbawione mocy dowodowej w rozumieniu art. 232 w związku z art. 308 k.p.c. Dopóki sąd ani strona przeciwna nie zakwestionuje ich i nie zażąda złożenia oryginałów dokumentów, stanowią one jeden ze środków dowodowych, przy pomocy których strona może udowodnić fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Obowiązek złożenia oryginałów dokumentów powstaje, gdy zażąda tego sąd albo strona przeciwna (art. 248 i 129 § 1 k.p.c.), co jednak w niniejszej sprawie nie miało miejsca (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 marca 2021 r., II CSKP 25/21, niepubl.).

Skarżąca słusznie wskazuje, że w piśmie z 19 listopada 2021 r. zmodyfikowała wniosek. W piśmie tym bowiem pełnomocnik skarżącej wniósł o stwierdzenie, że wnioskodawczyni wraz ze spadkobiercami ustawowymi zmarłego [...] 2004 r. J. S.: A.S.1, L.S., P.S.1, A.S. oraz P.S. „nabyli przez zasiedzenie własność części” oznaczonej w tym piśmie nieruchomości. W świetle wydanego rozstrzygnięcia oraz ocen Sądu Okręgowego, które legły u jego podstaw, w tym zakwestionowania przyjętej przez Sąd pierwszej instancji daty pewnej objęcia nieruchomości w samoistne posiadanie przez skarżącą i jej męża, ewentualne uchybienie wynikające z braku rozważań i ustaleń dotyczących przesłanek zasiedzenia odpowiednich udziałów w części nieruchomości przez spadkobierców męża wnioskodawczyni, nie może jednak uzasadniać wniosku o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia w zakresie możliwości zasiedzenia przez A.O., jako samoistną posiadaczkę nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste - zgodnie z poczynionymi ustaleniami faktycznymi - jej samej w 1997 r., wzbudza wątpliwości co do prawidłowości wykładni art. 172 § 1 i 2 w związku z art. 366 i art. 232 § 1 k.c. Podobnie powiązanie możliwości posiadania samoistnego nieruchomości przez osobę trzecią z zakresem uprawnień posiadacza zależnego tej nieruchomości. Zważywszy jednak poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenie, że w okresie poprzedzającym ustanowienie na rzecz A.O. użytkowania wieczystego nieruchomości znajdowała się ona w jej posiadaniu, a z ustaleń tych nie wynika przy tym, aby korzystanie przez nią z nieruchomości w tym okresie było uzależnione od zgody wnioskodawczyni lub jej męża, ze względu na niezakwestionowany w skardze 30-letni okres zasiedzenia, naruszenie powyższych przepisów również nie przemawia za przyjęciem oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z tych, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[a.ł]

(K.L.)

